

Ábrahám élete

Lekció: IJn.4.7-21.

Textus: Gen. 20.

1999. máj. 2.

Gazdagrét

Érthetetlen események

Meghökkenítő történetet olvastunk ma. Ábrahám, akivel utoljára Sodoma és Gomora elpusztításának leírásában találkoztunk, egészen más fényben áll előttünk ebben a fejezetben. Az, aki hihetetlen merészséggel állt Isten színe elé, és könyörgött a városok megmaradásáért, most félelemből cselekszik. Isten pedig, akinek igazsága központi téma volt az előző részekben, mintha igazságtalanul járna el itt. Mind Ábrahám, mind Isten oldaláról érthetetlen eseményekkel állunk szemben. Ezek pedig gyakran azt okozzák, hogy az ember átlép a történeten. Nem értem Ábrahámot, nem értem Istent, nem értem miről van itt szó. Ha pedig nem értjük, akkor hogyan lehetne hasznunkra?

Tekintsünk most másképpen a számunkra felfoghatatlan dolgokra. Ha valamit nem értünk, az azt jelenti, hogy ott nem megszokott gondolatokkal találkozunk. A már meglévő gondolkodásunkba nem illik bele az, amit olvasunk. Azonban éppen ebben ismerhetjük fel a változást, a formálódást, az előrelépés lehetőségét. Hiszen Isten Igéjének célja nem pusztán az, hogy a már meglévőt megerősítse bennünk, hanem az is, hogy új dolgokra hívjon. Új gondolkodásmód, új cselekedetek, új élet - ez az ő akarata velünk. Lássuk hát közelebbről Ábrahám, majd Isten cselekedeteit.

I. Ábrahám: érthetetlen félelmek

Ábrahám továbbra is vándorol, és így elhagyja Mamré tölgyesét, ahol az Úrral találkozott Sodoma és Gomora elpusztításának alkalmából. Délre tart, ahol egy Gérár nevű városban telepedik le. Attól való félelmében, hogy az uralkodó szemet vet Sáraira, és ezért őt, a férjet megöli, Ábrahám azt mondja, hogy Sára a húga. Ennek következtében Abímelek, a város királya magához veszi a háremébe Ábrahám feleségét. Többszörösen is meghökkenítő ez számunkra.

Ábrahám úgy áll előttünk, mint Isten kiválasztottja. Ő a hit és az igazság példaképe minden hívők számára. Tudjuk, hogy mi mindenben tapasztalta meg már Isten hatalmát és hűségét. Győzött háborúban királyok felett, találkozott az Úrral több alkalommal, aki szövetséget kötött vele, és azt ígérte, hogy annyi lesz utódainak száma, mint égen a csillag. Isten megosztotta vele, amire készült Sodoma és Gomora égbekiáltó gonoszsága miatt. Hogyan lehetséges, hogy Isten tettei és ígéretei után most élete iránti félelemből feleségét átpasszolja Abímeleknek?

De ennél még nehezebben érthető a helyzet. Az igazi megdöbbenést az váltja ki bennünk, hogy tudjuk, Ábrahám életében nem először történik ez. Miután az Úr megszólította, és Ábrahám elindult Háránból, éhínség támadt Kánaán földjén (Gen.12). Ábrahám Egyiptomba ment, ahol ugyanilyen megfontolások következtében került Sára a fáraó házába. Isten közbeavatkozott, és Ábrahámot kiutasították Egyiptomból. Ábrahám utána segítségül hívta az Úr nevét (Gen.13.4), ami azt is jelenti, hogy visszatért az Úrhoz, és elismerte, hogy előbbi tette hitetlenségből és félelemből fakadt. Ezek után még súlyosabb a helyzet: hogyan lehetséges, hogy Ábrahám ugyanebbe a szörnyű bűnbe esik vissza? Hogyan lehet, hogy ugyanaz az irracionális félelem fogja el?

Nem találunk más választ erre a kérdésre, mint azt, hogy Ábrahám ugyanolyan ember volt, mint mi. Figyeljük meg, hogy a Biblia nem próbálja meg az ilyen kínos részleteket átírni, magyarázni, vagy elrejteni. Teljesen realista: Ábrahám, Isten kiválasztottja, minden hívők atyja visszatérően retteg attól a helyzettől, amikor idegen városba kell mennie feleségével. Ez életének egyik gyengesége, görcsös félelme, amitől nem volt szabad.

Közöttünk is vannak, akik ismerik a visszatérő félelmeket. Lehet, hogy Ábrahámhoz hasonlóan megjártak lelki magasságokat, tapasztalták Isten hatalmát és hűségét, és mégis egy adott helyzetben ugyanúgy felülkerekedett rajtuk a félelem, mint Ábrahámon. Lehet, hogy neked - úgy, amint Ábrahámnak is - még nehezebb azáltal, hogy mindez nem először, hanem ismétlődve jelentkezik életedben, hogy már ott térdeltél az Úr előtt a hitetlenségedet felismerve és megvallva, és azt hitted, bocsánata elfogadásával végleg magad mögött hagytad ezt a problémát. Ehelyett fájdalmasan kellett belátnod: Uram, ugyanott vagyok, mint korábban! És így az, amit olyan nehezen értünk, ha Ábrahámra tekintünk, nem elméleti probléma csupán. Belátjuk, hogy önmagunkat is nehezen értjük, sokszor alig ismerjük, és ez gyakran vezet csüggedéshez.

Mi az, amit megfigyelhetünk azzal kapcsolatban, hogyan működik ez a félelem Ábrahámban?

- a) A Gérárban történeteket nem szakíthatjuk el mindattól, amit az előző fejezetben olvastunk. Sodoma elpusztulása azt jelentette, hogy Isten nem talált még csak tíz igaz embert sem ebben a kánaáni városban. Ezt tudta meg Ábrahám, amikor meglátta a füstöt, amely az egykor virágzó terület felett szállt. Az is nyilvánvaló, hogy unokaöccse - Lót - leányainak a szégyenteli dolga is kitudódott előtte (apjuktól támasztottak utódot maguknak, miután leitatták őt, 19.30kk.), és ez tovább erősítette benne a meggyőződést annak a világnak a romlottságáról, amelyben élt. A mindezek felett való nyugtalanság, borúlátás tűnik elhatalmasodni rajta. Egyszer csak az a gondolat fogalmazódik meg benne, hogy mit hoz a jövő az ő számára? Mire számíthat Kánaán többi városainak a lakói részéről ő, az idegen? Ekkor megy a Délvidékre, minél távolabb Sodomától. Mindez érthető, logikus - és mégis tragikus. Mert ezekben a gondolatokban egyszer csak már nem számol az Úrral, az ő ígéreteivel, az életében tett korábbi szabadításával. Egyszer csak szem elől tévesztette Istent, és ezért tudott elhatalmasodni rajta a félelem, aminek következtében képes volt saját feleségét odaadni prédául Abímeleknek. *"A félelem akkor hatalmasodik el rajtunk, amikor elfordulunk Istentől, az élet terheit önmagunkra helyezzük és azt feltételezzük tetteink és beállítottságunk által, hogy egyedül mi vagyunk a felelősök gondjaink megoldásáért. Ahelyett, hogy elismernénk Isten mindenhatóságát és hatalmát, vagy az ő országát és igazságát keresnénk először, bűnös önelégültségbe és saját életünk nehézségeivel való elfoglaltságba esünk."* (Collins, 79) Ebben látjuk, hogy Ábrahám életében mi volt a kiindulópontja a félelem felülkerekedésének.
- b) A történetből az is kiderül, hogy mit tesz a félelem Ábrahámmal: elvakítja. Mert bár Ábrahám úgy tekint Gérárra, mint egy második Sodomára, Gérár az ellenkezőjének bizonyul. A szentíró újra és újra rámutat arra, hogy Ábrahám hatalmasat tévedett, amikor azt gondolta, hogy *"nincs istenfélelem ezen a helyen"* (v.11, a patriarka, és nem a város volt istenfélelem híján...). Azt olvassuk, hogy Abímelek tiszta szívvel és ártatlan kézzel vette házába Sárát, és ezt Isten is elismeri, amikor meginti álmában (v.5-6). Amikor meghallja, hogy Isten nem hagyja életben, ha nem adja vissza Sárát férjének, és ezt másnap reggel elmondja szolgálóinak, azok mind megijednek (v.8). Istenfélő király és istenfélő emberek élnek Gérárban. Abímeleknek esze ágában sincs más feleségét magához venni, hiszen *"nagy véteknek"* (v.9) tartja azt. Ábrahám mindezt nem látja. Nem ismeri fel, hogy Gérár védelmet jelenthetne neki és családjának. Félelme és aggodalma megvakítja, mint ma is mindenkit. A félelem nem enged reális helyzetfelmérést. Eltorzítja a valóságot, és így vezet el az engedetlenségbe, a súlyos bűnbe.

Ami tehát érthetetlen számunkra, Ábrahám újabb hazugsága, érthetővé válik. Ábrahám olyan ember, mint mi, aki gyengeséget hordoz magában, amely gyengeség abban a pillanatban eluralkodik rajta, ahogy leveszi tekintetét az Úrról. Benned milyen területen szokott eluralkodni a félelem? Kire vagy mire tekintesz? Nem torzult el előtted a valóság, mint Ábrahám előtt? Nem

burkolóztál-e be félelmedbe olyannyira, hogy már mindent csak azon keresztül láatsz? Tekints Jézus Krisztusra, a Szabadítóra, aki élete odaadásával szeretett téged. *"A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet; mert a félelem gyötrellemmel jár, aki aki pedig fél, nem lett tökéletessé a szeretetben."* (Ijn.4.18)

II. Isten: érthetetlen hűség

Ha Ábrahámnál az érthetetlen félelmekről kellett beszélünk, Isten cselekedeteiben is érthetetlen dolgokat kell látnunk. Először ez Isten igazságának a kérdéseit veti fel. Érthetetlen, hogy Isten miért fenyegeti Abímeleket halállal, amikor Ábrahám hazugsága miatt vette magához Sárát. Érthetetlen, hogy Isten miért sújtja ezért Abímeleket betegséggel, és házában minden nőt meddőséggel (v.17). Az még nehezebben elfogadható, hogy ebben a helyzetben Ábrahám imádkozik Abímelekért, akinek imádságát Isten meghallgatja, és a királyt, feleségeit és szolgálóit Ábrahám imádságára válaszként gyógyítja meg. Úgy érezzük, hogy ez nem igazságos, hiszen Abímelek sokkal pozitívabb szereplő a történetben, mint Ábrahám, mégis ő húzza a rövidebbet. És Ábrahám, a próféta, aki imádkozik, mit kap mindezért? Így olvassuk: *Akkor vett Abímelek juhokat és ökröket, szolgálókat és szolgálókat, és Ábrahámnak adta, ...és ezt mondta Abímelek: Itt van előtted országom, lakj ott, ahol jónak látod."* (v.14-15) Sáráért pedig, mintegy kárpótlásul a "malőr" miatt, ezer ezüstöt adott Ábrahámnak, ami igen tekintélyes vagyont tett ki.

Mindezt nevezhetnénk Isten érthetetlen igazságtalanságának, én azonban Isten érthetetlen hűségére szeretnék rámutatni. Abímelekkel szemben Isten nem volt igazságtalan, hiszen nem vesztette el, nem károsította meg, ugyanakkor - ha tudatlanul is - mégis ő volt az, aki majdnem házasságtörést követett el. Ettől persze Ábrahámmal még más lehetne a helyzet. Mi a magyarázata Isten tetteinek?

Semmi más, mint az ő ígérete. Isten azt ígérte Ábrahámnak, hogy utódjából nagy nép származik, amely nép áldás lesz a föld minden nemzetségének. Isten világot megáldó, világot megváltó ügye kerül veszélybe akkor, amikor Abímelek magához viteti Sárát. Isten azonban nem engedi, hogy választottja engedtlensége az ő tervét megghiúsítsa. Sárának igenis gyermeket kell szülni Ábrahámotól, és ezt semmi meg nem akadályozhatja. Ezért a Mindenható Isten közbeavatkozik Abímelek udvarában. Isten hűséges ígéretéhez, tervéhez, szándékához - és ezen keresztül mindannyiunkhoz. Ne felejtjük el, hogy a mi áldásunkról, a mi üdvösségünkéről van itt szó. Ha Isten megelégedi szolgálja bűnös nyomorúságát, nincs Izsák, Jákób, Izrael 12 törzse, próféták, Jézus Krisztus, egyház. Isten érthetetlen hűségével állunk szemben, amiért csak dicsérhetjük és magasztalhatjuk őt, hiszen nem ugyanez a hűség tart meg bennünket is napról napra, nem ugyanez a hűség élte a keresztyén egyházat mind a mai napig? Isten megőrzi az ő választottait, akkor is, amikor azok hibáznak!

Ez az hűség azonban még érthetlenebb magasságokba csap. Mert nemcsak arról van szó, hogy Isten nem engedi, hogy Sára másé legyen, és ezért közbeavatkozik, azaz helyreállítja azt, amit Ábrahám elrontott. Isten ígéretével megegyezően használja Ábrahámot: *"...mert próféta ő, és imádkozik érted, hogy életben maradj."* (v.7, 17). Isten azt ígérte neki, hogy áldás lesz minden nemzetségnek, és ebben a helyzetben ezt teljesíti be. Az az Ábrahám, aki félelemből Isten akarata ellen cselekedett, mégis Isten választottja maradt, akit Isten, mint az ő prófétáját, felhasznál abban, hogy egy istenfélő pogány királynak gyógyulást hozzon.

Hiszed-e, hogy Isten téged is használni akar és használni tud? Sokan tekintenek visszatérő félelmeikre, bűneikre és azt mondják: én nem lehetek Istené, ha még mindig itt tartok. Isten nem fogadhat el engem, ha újra ide jutottam. De a mai történet arról szól, hogy Ábrahám, aki olyan ember, mint mi, Isten eszköze. A hit példaképe, aki az Úrral járt, az Úrnak engedelmességet, nem mindig felelt meg ennek a képnek. De az Úr nem hagyta el. Mert amikor Ábrahám érthetetlen vétékbe süllyedt, az Úr megmutatta még érthetlenebb hűségét. Mi is, ha nem értjük magunkat,

nyomorúságainkat, félelmeinket, ne önmagunk körül forogjunk. Lássuk meg az Úr érthetetlen, felfoghatatlan szeretetét és hűségét, amelyet Jézus Krisztus által közölt velünk! ÁMEN